

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2017. gada 1. martā Nr. 1-8/9

**Latvijas Republikas Saeimas
priekšsēdētājai Inārai Mūrniecei**
Inara.Murniece@saeima.lv

**Latvijas Republikas Saeimas
Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai**
Cilvektiesibu.komisija@saeima.lv

Latvijas Republikas Saeimai
saeima@saeima.lv

Informācijai **Latvijas Valsts prezidentam**
info@president.lv

Par likumprojektu Grozījumi
Bērnu tiesību aizsardzības likumā (Nr. 640/Lp12)

Saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, kas attiecas uz visiem bez vecāku gādības palikušiem bērniem no dzimšanas brīža līdz 18 gadu vecumam, „Ārpusģimenes aprūpi bērnu aprūpes iestādē nodrošina, ja aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē nav piemērota konkrētam bērnam. Bērnu aprūpes iestādē bērns atrodas līdz brīdim, kad viņam tiek nodrošināta piemērota aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē.”¹ Tādējādi bērnu namos būtu jābūt tikai tiem bērniem, kuriem aprūpe bērnu namā ir vispiemērotākā. Tiesiskais regulējums atbilst bērnu interesēm, jo ikviena bērna interesēs ir augt ģimenei pietuvinātā vidē un saņemt individuālu aprūpi.

ANO Bērnu tiesību komiteja Latvijai sniegtajās rekomendācijās jau 2006. gadā mudināja Latvijas valsti „nodrošināt, lai bērnu ievietošana bērnu iestādē būtu pēdējais iespējamais risinājums un lai tas tiktu izmantots vienīgi tad, ja ģimenes tipa aprūpe tiek uzskatīta par nepiemērotu konkrētam bērnam.”²

Ir pagājuši desmit gadi, un praksē bērnu namos joprojām pārsvarā tiek ievietoti nevis tie bērni, kuriem bērnu nams ir vispiemērotākais aprūpes veids, bet

¹ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27. panta 3¹ daļa.

² ANO Bērnu tiesību komitejas 2006. gada 28. jūnija noslēguma apsvērumi: Latvija, 33. punkts, pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/lv_crc.doc

gan tie, kuriem nav atrasta vai pat nav meklēta alternatīva, jo aizbildņu un audžuģimeņu skaits valstī ir nepietiekams, kā arī nav specializēto audžuģimeņu, kas uzņemtos zīdaiņu vai bērnu ar īpašām vajadzībām aprūpi. Tā ir valsts un daudzu pašvaldību ilgstoša bezdarbība, kuras rezultātā tiek pārkāptas bērnu tiesības uz pilnvērtīgu attīstību.

Atbilstoši starptautiskajiem bērnu tiesību standartiem jaunāka vecuma bērnu, t.i., bērnu līdz 3 gadu vecumam, ievietošana aprūpes iestādēs ir uzskatāma par bērnu tiesību pārkāpumu.

Deputātes I.Bites priekšlikums papildināt 27.panta trešo daļu ar jaunu teikumu šādā redakcijā: “Bērnu līdz trīs gadu vecumam bērnu aprūpes iestādē neievieto” un noteikt divu gadu periodu normas ieviešanai - spēkā stāšanos 2019.gada 1.janvārī, ir bērna interesēm atbilstošs risinājums, kas liktu valstij un pašvaldībām darīt visu iespējamo, lai veicinātu aizbildņu un audžuģimeņu kustību, tostarp radīt normatīvo bāzi un rast finansējumu specializēto audžuģimeņu izveidei.

Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija šā gada 18.janvāra sēdē neatbalstīja I.Bites priekšlikumu, bet atbalstīja Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšlikumu papildināt 27.pantu ar 3.² daļu šādā redakcijā: “Nodrošinot ārpusģimenes aprūpi bērnam līdz triju gadu vecumam, viņu neievieto bērnu aprūpes iestādē, izņemot gadījumu, kad bērna veselības vai funkcionālo traucējumu dēļ saņemts ārsta atzinums, kurā noteikto speciālo aprūpi bērnam neuzņemas nodrošināt neviena audžuģimene, nedz arī aizbildnis.”

Saeima otrajā lasījumā atbalstīja Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas izstrādāto papildinājumu Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.pantā.

Atbalstītais priekšlikums neuzlabotu esošo tiesisko regulējumu un situāciju, bet tieši pretēji – tas legalizētu bērnu ar īpašām vajadzībām ievietošanu institūcijās viņu veselības stāvokļa dēļ. Piedāvātā redakcija nav fokusēta uz bērna vajadzībām, bet vēl vairāk nostiprina prettiesisko situāciju, ka bērni ar īpašām vajadzībām tiek nošķirti institūcijās.

Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija šā gada 21.februāra sēdē nolēma izslēgt likumprojektā piedāvāto 27.panta 3.² daļu.

ANO Bērnu tiesību komiteja Latvijai sniegtajās rekomendācijās jau 2006.gadā ieteica Latvijas valstij pieņemt tiesību aktus, lai aizsargātu bērnu ar invaliditāti tiesības saskaņā ar starptautiski pieņemtiem standartiem, kā arī veikt pasākumus, lai izstrādātu un ieviestu alternatīvas bērnu ar invaliditāti institucionalizācijai.³

Pamatojoties uz iepriekš minēto, aicinu Latvijas Republikas Saeimu neatbalstīt Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšlikumu papildināt 27.pantu ar 3.² daļu (priekšlikums Nr.3).

Tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

³ ANO Bērnu tiesību komitejas 2006.gada 28.jūnija noslēguma apsvērumi: Latvija, 40. punkts, pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/lv_crc.doc